

DOMINO^a EXCELLENTISSIMO ET IN OMNI CHRISTI HONORE DEVOTISSIMO CAROLO^b, 796
 REGI GERMANIAE GALLIAE^c ATQUE ITALIAE, ET SANCTIS VERBI^d DEI PRAEDICATORIBUS^e post Aug. 10.
 HUMILIS SANCTAE MATRIS ECCLESIAE FILIOLUS ALBINUS^e AETERNAE
 GLORIAE IN CHRISTO SALUTEM.

5 Gloria et laus deo Patri et domino nostro Iesu Christo, quia^f in gratia sancti
 Spiritus — per devotionem et ministerium sanctae^g fidei et bonae voluntatis vestrae —
 christianitatis regnum atque agnitionem^h veriⁱ Dei dilatavit, et plurimos^k longe late-
 que populos^l ab erroribus impietatis in viam veritatis deduxit. Qualis erit tibi gloria,
 o beatissime rex, in die aeternae retributionis, quando hi^m omnes, qui per tuamⁿ
 10 bonam^o sollicitudinem ab idolatriae cultura ad cognoscendum verum Deum conversi
 sunt, te ante tribunal domini nostri Iesu Christi in beata sorte stantem sequentur et^p
 ex his omnibus perpetuae beatitudinis merces augetur^q.

Ecce quanta devotione et benignitate pro dilatatione nominis Christi duritiam
 infelicis^r populi Saxonum per verae salutis consilium emollire laborasti. Sed quia^s Cf. Rom. 11, 5.
 15 electio necdum in illis divina fuisse videtur, remanent huc usque multi ex illis cum
 diabolo^t damnandi in sordibus consuetudinis pessime.

Tuam tamen, ó^u veritatis et salutis multorum amator, optimam^v voluntatem
 maiore gloria et laude Christo remunerare^w placuit. Gentes populosque Hunorum,
 antiqua feritate et fortitudine formidabiles, tuis suo honori^x militantibus subdidit sceptris;
 20 praevienteque^y gratia colla diu superbissima sacrae fidei iugo devinxit et caecis ab
 antiquo tempore mentibus^z lumen veritatis infudit^a 2.

Sed nunc praevideat sapientissima^b et Deo placabilis devotio vestra pios populo^c
 novello praedicatores; moribus honestos^d, scientia sacrae fidei edoctos et evangelicis
 praeceptis inbutos; sanctorum quoque apostolorum^e in^f praedicatione verbi Dei exemplis
 25 intentos. Qui lac^g — id est suavia praecepta — suis auditoribus in initio fidei
 ministrare solebant^h 3; dicente apostolo Paulo: 'Et ego, fratres, non potui vobis loquiⁱ 1. Cor. 3, 1. 2.
 quasi spiritalibus, sed quasi carnalibus. Tamquam parvulisⁱ in Christo lac vobis potum
 dedi, non escam. Nondum enim poteratis; sed necdum potestis'. Hoc enim totius
 mundi praedicator, Christo in se loquente, significavit^k, ut nova populorum ad fidem
 30 conversio^g mollioribus praeceptis quasi^l infantilis^m aetas lacte esset nutrienda; neⁿ
 per austeriora praecepta fragilis mens evomat^o, quod bibit. Unde et ipse dominus
 Christus^o in evangelio respondit interrogantibus se, quare discipuli illius non ieiuna- Matth. 9, 14.
 rent, dicens: 'Nemo mittit vinum novum in^p utres veteres; alioquin utres rumpuntur^{ib} 9, 17.

a) Domno P. b) Karolo X; Charolo P. c) Gallia L. d) verbis L. e) Alcuinus P.
 35 f) qui X. g) sancti L. h) devotionem L. i) verbi X. k) plurimus L. l) populus L. m) hii P.
 n) qui perpetuam pro qui — tuam L. o) om. T; soll. bon. P. p) corr. in ut P. q) augeatur
 superscr. vel augebitur P. r) superscr. vel infidelis P. s) qui T. t) diabolo X. u) om. X.
 v) obtinam X. w) remunerari P. x) honore T. y) vel revenienteque P. z) mentis L. a) in-
 fundit L; inf. verit. P. b) sapientissime L. c) populos L. d) honesto T. e) apostolum L.
 40 f) et T. g) om. L. h) solebat L. i) parvulus T. k) signifivit P. l) quas T. m) in-
 fantis L. n) nec T. o) om. P. p) om. T.

1) Cf. Poeta Saxo l. V v. 665 sqq. (Jaffé Biblioth. IV, 626): Illic congaudent illi (sc. Carolo)
 salvata per ipsum | Munere, Christe, tuo milia spirituum. | Quis numeret, quantas animas, dum credere
 fecit | Saxonum populos, reddiderit Domino; infra ep. 136: ut cum magna et laudabili populorum
 45 multitudine gloriosus in conspectu domini Dei tui appareas; Ad Bened. v. 3. 4 (Poet. Carol. I, 264):
 Iudicis ante thronum doctorum quisque cohortes | Deducet proprias, quas genuit Domino. 2) cf. Theo-
 dulfii carmen ad Carol. reg. a. 796. compositum v. 37 sqq. (Poet. Carol. I, 484):

Adveniunt gentes Christo servire paratae,
 Quas dextra ad Christum sollicitante vocas.
 50 Pone venit textis ad Christum crinibus Hunnus,
 Estque humilis fidei qui fuit ante ferox. 3) Cf. infra epp. 111. 113.